

Het aids-programma van Heineken in Afrika loopt nu vijf jaar. De resultaten zijn boven verwachting

ongeveer 250 medicijnen – wie besmet is, hoeft namelijk niet altijd meteen medicijnen te gebruiken. Wie eenmaal met medicatie is begonnen, zit daar zijn leven lang aan vast. Dat laatste is een van de risicofactoren, zegt Stefaan van der Borgh. De voormalig medewerker van Artsen zonder Grenzen is medisch adviseur van Heineken en zit in die hoedanigheid veel in Afrika. 'Het is cruciaal dat je die verschillende pillen je leven lang blijft slikken, anders kan de ziekte de kop weer opsteken. Gelukkig houdt meer dan negentig procent van degenen die besmet zijn zich daaraan. In Europa is dat percentage veel lager.'

Dankzij de aids-remmers blijven vrijwel alle besmette medewerkers en hun gezinsleden in leven. Hoewel Heineken bewust geen lasten-baten analyse van het aids-programma maakt, staat onder de streep niet alleen in menselijk opzicht een batig saldo, maar is het ook puur economisch gezien rendabel gebleken. Van der Borgh: 'Onze medische kosten zijn ongeveer gelijk gebleven met wat ze waren voordat we dit programma begonnen. De medicijnen en de behandeling kosten weliswaar extra geld, maar onze mensen zijn veel minder vaak ziek.'

Uiteindelijk resteert zelfs ook in financieel opzicht een gunstig saldo. Heineken hoeft minder vaak nieuwe mensen aan te nemen en in te werken. Bovendien verdwijnt met het wegvalen van mensen waardevolle ervaring. Rijckborst: 'Zonder dit aids-programma hadden we meer dure expats naar Afrika moeten sturen.'

Preventie

Het succes van het programma van Heineken is niet

onopgemerkt gebleven. In het medische blad *The Lancet* stond eerder deze maand een juichend artikel over de baten van het programma van Heineken. Hoe uniek is Heineken eigenlijk?

Toen de brouwer in 2001 begon, probeerde hij ook andere bedrijven te interesseren. Dat leidde veelal tot een hoop scepsis. Dat merkte ook PharmAccess, dat probeert ook andere bedrijven te interesseren voor aids-bestrijding. 'De afgelopen jaren was er duidelijk een groep bedrijven die voorop liep, zoals Anglo-American, Heineken en Celtel; een groep die schoorvoetend is begonnen; en een grote groep die niets doet. We zijn er van overtuigd dat dit op korte termijn zal veranderen', zegt Onno Schellekens, directeur van PharmAccess.

Ook onder meer Shell en Unilever zijn inmiddels bezig met het invoeren van aids-preventie en -behandeling of hebben al standaardprocedures op dat gebied ingevoerd. De meeste westerse bedrijven die in Afrika actief zijn, zoals onder meer KLM en Interbeton (een dochterbedrijf van aannemer BAM), zijn nog niet zo ver. Soms geven zij zieke medewerkers wel aids-remmers, maar van een planmatige aids-bestrijding is geen sprake.

Unilever is wel al meer dan tien jaar actief met voorlichting en preventieprogramma's onder de twintigduizend medewerkers in Afrika. Sinds 2003 zorgt het bedrijf er ook voor dat hiv-positieve medewer-

kers (en soms hun gezinsleden) die dat nodig hebben toegang krijgen tot aids-remmers.

Shell richt zich wereldwijd op voorlichting, preventie en behandeling. Voor de Shell-medewerkers in onder meer Kenia is het volgen van voorlichting onder werktijd verplicht. Het testen is vrijwillig, en wie besmet is, krijgt van de oliemaatschappij aids-remmers. Door deze aanpak weten nagenoeg alle medewerkers en hun gezinsleden in Kenia of ze besmet zijn of niet, en kan Shell de aids-remmers tijdig verstrekken. 'Minstens zo belangrijk is het geven van voorlichting en het voorkomen van nieuwe infecties', zegt Hans Peter Wiebing, voormalig medewerker van het aids-programma van de Verenigde Naties en thans senior hiv/aids-coördinator bij Shell. 'In Kenia geven mensen die zelf besmet zijn voorlichting, in Rusland helpen wij bij het trainen van scholieren die dan weer op scholen voorlichting geven. In Zuid-Afrika worden pompbedienden door hulporganisaties getraind om ook zelf in hun dorp of gemeenschap voorlichting te geven en in Pakistan zijn we bezig met het opzetten van een programma om via pompstations informatie en gratis condooms uit te delen. Shell werkt hierbij samen met hulporganisaties.'

Zoals met zoveel zaken zijn ook bij de aids-bestrijding culturele hindernissen misschien nog wel de grootste belemmeringen, zo merkt Wiebing. 'Het stigma besmet te zijn is een groot probleem, net als de rol van de vrouw. Je kunt wel condooms verstrekken, maar in hoeverre hebben vrouwen iets in te brengen' Met dat soort culturele zaken moet je rekening houden.'

paul.van.der.kwast@intermediair.nl

'Minstens zo belangrijk is het geven van voorlichting'